

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
TOMASZ CHRÓSTNY**

Warszawa, 8 stycznia 2025 r.

DOZIK-4.054.1.2025.RW

Pan

Jurand Drop

Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Finansów

Szanowny Panie Ministrze,

w nawiązaniu do pisma Pana Ministra z dnia 3 stycznia 2025 r. (znak: FN2.054.6.2024) dotyczącego odniesienia się, w zakresie właściwości Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej jako: „Prezes Urzędu” lub „Prezes UOKiK”), do kwestii podniesionych w interpelacji nr 7075 złożonej przez Panią Ewę Szymanowską, Panią Izabelę Bodnar, Panią Bożenną Hołownię, Panią Barbarę Okułę, Panią Ewę Schädler, Pana Piotra Stracha oraz Pana Mirosława Suchonia - Posłów na Sejm RP, w sprawie utraty oszczędności przez obywateli, którzy zainwestowali w obligacje Getin Noble Banku, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

W pierwszej kolejności chciałabym zaznaczyć, iż Prezes Urzędu zdaje sobie sprawę, że zaistniała sytuacja w jakiej znalazł się Getin Noble Bank (dalej również: „Bank”) dotknęła wiele osób, które zainwestowały swoje środki finansowe w obligacje Banku. Na wstępie należy jednak wyjaśnić, że procedura przymusowej restrukturyzacji Banku, skutkująca m.in. umorzeniem instrumentów kapitałowych, nastąpiła na podstawie decyzji administracyjnej Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (dalej również jako: „Fundusz”) z dnia 29 września 2022 r. Bankowy Fundusz Gwarancyjny to osoba prawna wykonująca zadania określone w ustawie z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji. Zgodnie z art. 4 ustawy o BFG celem działalności Funduszu jest podejmowanie działań na rzecz stabilności krajowego systemu finansowego, w szczególności przez zapewnienie funkcjonowania obowiązkowego systemu gwarantowania depozytów, prowadzenie przymusowej restrukturyzacji oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji CCP. Nadzór nad działalnością Funduszu sprawuje minister właściwy do spraw instytucji finansowych na podstawie kryterium legalności i zgodności ze statutem³. Mając na uwadze powyższe uprzejmie wyjaśniam, że w obowiązującym stanie prawnym Prezes UOKiK nie jest uprawniony do oceny działań podejmowanych przez niezależną od Prezesa UOKiK instytucję, jaką jest Bankowy Fundusz Gwarancyjny.

Odnosząc się kolejno do pytań postawionych w interpelacji, uprzejmie wyjaśniam jak poniżej:

1. Czy KNF, UOKiK oraz Ministerstwo Finansów otrzymywała wcześniej sygnały o potencjalnych nieprawidłowościach w działaniach banku? Czy prowadzono audyty lub kontrole w zakresie sposobu sprzedaży produktów finansowych przez pracowników banku?

W pierwszej kolejności wskazuję, że do czasu wydania decyzji administracyjnej o przymusowej restrukturyzacji Getin Noble Bank S.A. z siedzibą w Warszawie Prezes Urzędu nie otrzymał żadnego sygnału o możliwych nieprawidłowościach dotyczących oferowania obligacji Getin Noble Bank S.A. Pierwsze zgłoszenia dotyczące możliwych nieprawidłowości na etapie sprzedaży tych konkretnych obligacji wpłynęły bowiem do urzędu dopiero w dniu 3.10.2022 r., a zatem już po wydaniu decyzji o przymusowej restrukturyzacji Getin Noble Bank S.A.

W tym miejscu należy również wskazać, że ostatnia emisja obligacji Getin Noble Bank S.A. odbyła się 10 października 2017 r. (Termin zakończenia przyjmowania zapisów na Obligacje Serii PP6-XI to 4 października 2017 r., a termin przydziału Obligacji Serii PP6-XI, stanowiący jednocześnie dzień emisji to 10 października 2017 r.). Wobec tego należy wskazać, że Bank zaniechał oferowania obligacji w ww. terminie.

Odnosząc się zatem do problemu potencjalnego stosowania misselingu przez Bank, uprzejmie wskazuję, że Prezes UOKiK działa na podstawie obowiązujących przepisów. Zgodnie z art. 105 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, nie wszczyna się postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli od końca roku, w którym zaprzestano ich stosowania, upłynęły 3 lata. Jak zatem wynika z wyżej przytoczonego przepisu upływ terminu przedawnienia upłynął w dniu 31 grudnia 2020 r.

Jeśli chodzi o sygnały o potencjalnych nieprawidłowościach w działaniach Banku w ujęciu ogólnym - informuję, że przed datą przymusowej restrukturyzacji Banku, do Urzędu wpływały sygnały od konsumentów dot. działalności Getin Noble Bank S.A., w tym np. skargi dot. nieautoryzowanych transakcji, warunków promocji, metod komunikacji itd. Przy czym ogólna liczba sygnałów dot. tego podmiotu nie była proporcjonalnie wyższa niż w przypadku innych banków. Jednocześnie sygnały nie odnosiły się tylko (lub głównie) do jednego obszaru jego działalności, co mogłoby wskazywać na istotny problem w tym właśnie obszarze. Przy tym znaczna część zgłoszeń dotyczyła spraw indywidualnych, leżących poza właściwością Prezesa UOKiK.

Odnosząc się do dalszej części pytania, wskazuję, że były podejmowane działania związane ze sposobem sprzedaży produktów finansowych przez Getin Noble Bank S.A. Decyzją nr RWR 09/2020, wydaną w dniu 23 października 2020 r., Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działania Getin Noble Bank S.A. polegające na:

- wprowadzaniu konsumentów w błąd w toku oferowania obligacji korporacyjnych GetBack S.A. poprzez rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji, co do bezpieczeństwa inwestycji i gwarancji zysku z tych obligacji, co mogło spowodować podjęcie przez konsumentów decyzji odnośnie do nabycia oferowanych obligacji, których inaczej by nie podjęli;

- proponowaniu konsumentom, którzy związani byli z Getin Noble Bank S.A. z siedzibą w Warszawie umową o lokatę bankową, nabycia obligacji korporacyjnych GetBack S.A., w sytuacji, w której warunki tych obligacji, w zakresie ryzyka inwestycyjnego, nie odpowiadały potrzebom tych konsumentów, ustalonym w oparciu o: a) charakterystykę produktów dostępnych w ofercie Getin Noble Bank S.A., z których dotychczas ci konsumenci korzystali, lub/i b) oświadczenia składane przez tych konsumentów w toku oferowania im obligacji korporacyjnych GetBack S.A.

W decyzji kończącej wyżej wskazane postępowanie Prezes Urzędu nałożył na Getin Noble Bank obowiązek usunięcia trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w postaci rekompensaty publicznej. Getin Noble Bank S.A. miał dokonać wypłaty rekompensaty publicznej wszystkim obligatariuszom, którzy nabyli obligacje GetBack S.A., w związku ze złożeniem im propozycji nabycia tych obligacji przez Getin Noble Bank S.A., w zryczałtowanej i jednorazowej wysokości 20 000 zł, przy czym kwota rekompensaty nie może przewyższać wartości sumy wartości transakcji nabycia obligacji GetBack S.A. dokonanych przez konsumenta za pośrednictwem Getin Noble Bank S.A.

2. W jaki sposób Ministerstwo Finansów, KNF oraz UOKiK zamierza wyciągnąć konsekwencje z tej sytuacji i wprowadzić odpowiednie zmiany w nadzorze nad rynkiem finansowym, aby uniknąć podobnych problemów w przyszłości?

Na wstępie należy podkreślić, że Prezes UOKiK jako organ administracji publicznej wykonuje swoje zadania w ramach i na podstawie obowiązujących przepisów prawa. Zakres działania Prezesa Urzędu określa enumeratywny katalog wymieniony w art. 31 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, i nie należy do niego nadzór nad instytucjami rynku finansowego.

Jak już wskazano uprzednio, zakres działań Prezesa UOKiK określa art. 31 uokik. Zgodnie z powyższym przepisem, do zakresu działania Prezesa Urzędu należy m.in.:

- 1) sprawowanie kontroli przestrzegania przez przedsiębiorców przepisów ustawy;
- 2) wydawanie decyzji w sprawach praktyk ograniczających konkurencję, w sprawach koncentracji przedsiębiorców, w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone oraz w sprawach praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, a także innych decyzji przewidzianych w ustawie;

Przed podjęciem ww. działań, Prezes Urzędu przeprowadza formalną analizę, czy mogą one być przez niego prowadzone w zakresie jego ustawowych kompetencji. Prezes Urzędu bada m.in. czy jest organem właściwym oraz czy nie zachodzą okoliczności, które uniemożliwiają wszczęcie postępowania. Jedną z takich okoliczności jest termin przedawnienia. Tymczasem oferowanie przez Bank obligacji miało miejsce w latach 2016-2017, a zatem okres przedawnienia w niniejszej sprawie, w momencie wydania przez Fundusz decyzji o przymusowej restrukturyzacji, już upłynął.

Wyjaśniam również, że w 2018 r. nastąpiła nowelizacja kilkunastu aktów prawnych regulujących kwestię nadzoru nad rynkiem finansowym¹. Przepisy wskazanej ustawy uregulowały obszar oferowania oraz rynek obligacji emitowanych przez podmioty gospodarcze.

3. Czy Ministerstwo Finansów, rozważa wprowadzenie mechanizmów, które mogłyby pomóc poszkodowanym osobom w odzyskaniu przynajmniej części utraconych środków?

Odpowiedź na powyższe pytanie nie leży w zakresie Prezesa UOKiK.

4. Czy Ministerstwo Finansów, UOKiK oraz KNF podjęło kroki prawne przeciwko osobom odpowiedzialnym za tę dezinformację?

W pierwszej kolejności wskazuję, że z uwagi na brak wcześniejszych sygnałów dot. możliwych nieprawidłowości na etapie sprzedaży obligacji Getin Noble Bank w latach 2016-2017, przed upływem okresu przedawnienia, nie było przesłanek do wszczęcia postępowania wyjaśniającego ani postępowania dot. naruszenia zbiorowych interesów konsumentów w tym zakresie. Należy również jeszcze raz podkreślić, że do czasu decyzji administracyjnej Bankowego Funduszu Gwarancyjnego z dnia 29 września 2022 r. o przymusowej restrukturyzacji Banku nie było również sygnałów dotyczących niewywiązywania się Banku ze zobowiązań wynikających z emisji obligacji. A z sygnałów kierowanych do Prezesa UOKiK przez konsumentów po przymusowej restrukturyzacji wynika, że do czasu jej ogłoszenia Bank wywiązywał się terminowo ze swoich zobowiązań wobec obligatariuszy.

5. Czy Ministerstwo Finansów, UOKiK i KNF aktualnie pracuje nad reformą przepisów, która ograniczyłaby możliwość wprowadzania w błąd klientów przez banki i inne instytucje finansowe?

Należy zaznaczyć, że obecnie obowiązujące przepisy, w tym w szczególności przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zakazują stosowania praktyk polegających na wprowadzeniu w błąd² lub proponowaniu konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów ustalonym z uwzględnieniem dostępnych przedsiębiorcy informacji w zakresie cech tych konsumentów lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru³.

W ocenie Prezesa UOKiK problemu nie stanowi zatem brak odpowiednich przepisów zakazujących określonego działania przedsiębiorcy, a trudności związane z wykrywaniem takiego działania, mającego miejsce najczęściej na etapie dystrybucji. Sama analiza

¹ Ustawa z dnia 9 listopada 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem nadzoru nad rynkiem finansowym oraz ochrony inwestorów na tym rynku (Dz. U. 2018 poz. 2243)

² Art. 5 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym

³ Art. 24 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

publicznie dostępnych materiałów marketingowych, jak również informacji przedkontraktowych mające charakter wzorca nie pozwala na ustalenie ww. naruszeń, gdyż mają one miejsce podczas bezpośredniego kontaktu konsumenta z przedstawicielem / pracownikiem przedsiębiorcy. Dlatego do zidentyfikowania możliwych naruszeń polegających na wprowadzeniu w błąd konsumentów na etapie bezpośredniej dystrybucji instrumentów finansowych konieczne jest zasadniczo posiadanie sygnałów od konsumentów.

6. Czy Ministerstwo Finansów, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz KNF zamierzają podjąć działania mające na celu zwiększenie świadomości finansowej obywateli? Jakie działania edukacyjne są planowane, aby uniknąć powtarzania się podobnych sytuacji?

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stale podejmuje działania informacyjno-edukacyjne, mające na celu zwiększenie świadomości prawnej i ekonomicznej obywateli w różnych obszarach kompetencyjnych Prezesa UOKiK. Ochrona interesów konsumentów, w tym na rynku usług finansowych, jest jednym z najważniejszych z nich.

Działania te polegają na realizacji kampanii społecznych i projektów edukacyjnych, prowadzeniu stron internetowych i mediów społecznościowych, współpracy z mediami i instytucjami, organizacji wydarzeń i konkursów, działalności wydawniczej oraz finansowaniu projektów edukacyjnych realizowanych przez organizacje konsumenckie.

Należy podkreślić, że Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie wykonanie przez Prezesa UOKiK oraz kierowanego przez niego Urzędu zadań w zakresie prowadzenia działalności edukacyjnej na rzecz klientów podmiotów rynku finansowego (kontrola NIK I/23/003/KBF, okres objęty kontrolą: 01.01.2021-31.05.2023, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed i po tym okresie).

Prezes UOKiK jest reprezentowany, obok przedstawicieli Ministra Finansów i Przewodniczącego KNF, w Radzie Edukacji Finansowej, działającej przy Ministrze Finansów. Rada wyznacza kierunki i sposób realizacji zadań Funduszu Edukacji Finansowej, utworzonego w celu zwiększenia świadomości finansowej Polaków⁴. Jednym ze źródeł przychodów FEF są kary pieniężne, o których mowa w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów⁵.

Minister Finansów, dysponent środków FEF, w listopadzie 2024 r. ogłosił nabór ofert w ramach otwartego konkursu na ogólnopolską medialną kampanię informacyjną w zakresie podniesienia świadomości społeczeństwa w kwestii oszustw na rynku finansowym, dokonywanych przy użyciu pseudo-instrumentów lub pseudo-usług finansowych (oszustw finansowych, np. piramidy finansowe, wyłudzenia na rynku walutowym i kapitałowym)⁶.

Działania informacyjne mają na celu podniesienie świadomości jej odbiorców, tj. dostarczyć informacje, wyjaśnić określone zagadnienia, zainteresować i zachęcić do pogłębiania wiedzy, zainspirować, pomóc w rozwinięciu umiejętności oraz w kształtowaniu pozytywnych

⁴ ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1109)

⁵ art. 112 ust. 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2024 r. poz. 1616)

⁶ <https://www.gov.pl/web/finanse/konkursy-2024>

postaw i zachowań w zakresie ww. zagadnień, w celu zwiększenia ogólnego bezpieczeństwa finansów osobistych mieszkańców Polski.

Realizacja kampanii przewidziana jest w II połowie 2025 r.

Mam nadzieję, że powyższe wyjaśnienia okażą się przydatne.

Z poważaniem,
Tomasz Chróstny
Prezes
Urzędu Ochrony Konkurencji i
Konsumentów

/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/